

Annales

Instituti

Archaeologici

IX - 2013

Godišnjak

Instituta za

arheologiju

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Adress od the editor's office

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
<http://www.iarh.hr>

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršni urednici/Desk editors

Kristina Jelinčić Vučković
Kristina Turkalj

Tehnički urednici/Technical editors

Kristina Jelinčić Vučković
Kristina Turkalj

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Minichreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Prijevod na engleski/English translation

Sanjin Mihelić

Lektura/Language editor

Ivana Majer (hrvatski jezik/Croatian)
Sanjin Mihelić (engleski jezik/English)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Kristina Jelinčić Vučković
Kristina Turkalj

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambrek

©Institut of archaeology, Zagreb 2013.

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 8** **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
Sotin – arheološka istraživanja 2012. godine
- 12** **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar
Rezultati istraživanja nalazišta Batina – Sredno 2012. godine
- 20** **Tatjana Tkalčec**
Arheološka istraživanja nalazišta Crkvari – crkva sv. Lovre 2012. godine
- 26** **Kornelija Minichreiter**
Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja 2012.
- 31** **Saša Kovačević**
Nova Bukovica – Sjenjak 2012.
- 35** **Daria Ložnjak Dizdar**
Medinci – Čićoka/Jablanik – zaštitna istraživanja 2012. godine
- 38** **Marko Dizdar**
Rezultati zaštitnih istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2012. godini
- 44** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marija Mihaljević
Dolina – Glavičice, istraživanja 2012.
- 48** **Tajana Sekelj Ivančan**
Nastavak arheoloških istraživanja na položajima Volarski breg i Sušine kraj Virje u 2012. godini
- 55** **Marina Ugarković**
Tina Neuhauser
Stobreč 2012. – helenistički bedem
- 59** **Marina Ugarković**
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Tina Neuhauser
Hvar, otok Sveti Klement, uvala Soline, arheološka istraživanja 2012.

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 8** **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
Sotin – archaeological investigations in 2012
- 12** **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar
The results of the excavations of the Batina-Sredno site in 2012
- 20** **Tatjana Tkalčec**
Archaeological investigations at Crkvari – St. Lawrence Church in 2012
- 26** **Kornelija Minichreiter**
Slavonski Brod, Galovo, archaeological investigations in 2012
- 31** **Saša Kovačević**
Nova Bukovica – Sjenjak 2012.
- 35** **Daria Ložnjak Dizdar**
Medinci – Čićoka/Jablanik – rescue investigations in 2012
- 38** **Marko Dizdar**
The results of the 2012 rescue excavations of the La Tène culture cemetery in Zvonimirovo – Veliko Polje
- 44** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marija Mihaljević
Dolina-Glavičice, the investigations in 2012
- 48** **Tajana Sekelj Ivančan**
Continued archaeological investigations at the positions of Volarski Breg and Sušine near Virje in 2012
- 55** **Marina Ugarković**
Tina Neuhauser
Stobreč 2012 – Hellenistic fortification
- 59** **Marina Ugarković**
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Tina Neuhauser
Hvar, St. Clement island, Soline Bay, archaeological investigations in 2012

64 Siniša Krznar Arheološko istraživanje lokaliteta Torčec – Cirkvišće 2012. godine	64 Siniša Krznar <i>Archaeological investigations at the site Torčec – Cirkvišće in 2012</i>
69 Marko Dizdar Zaštitna arheološka istraživanja nalazišta AN 4 Poljana Križevačka 1 na trasi autoceste A12, dionica Gradec – Kloštar Vojakovački	69 Marko Dizdar <i>Rescue archaeological excavations of the AS 4 Poljana Križevačka 1 site on the route of the A12 motorway, section Gradec-Kloštar Vojakovački</i>
76 Tatjana Tkalčec Kasnosrednjovjekovno naselje Buzadovec–Vojvodice (AN 3) na trasi autoceste A12 Sveta Helena – GP Gola	76 Tatjana Tkalčec <i>The late mediaeval settlement Buzadovec – Vojvodice (AS 3) on the route of the A12 motorway Sveta Helena – GP Gola</i>
<p>88 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p>Rezultati arheoloških istraživanja lokaliteta Kalnik – Igrišće</p>	<p>88 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p><i>Results of archaeological investigations of the Kalnik – Igrišće site</i></p>
<p>93 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar</p> <p>Zaštitna istraživanja nalazišta AN 1 Grabrić na trasi autoceste A13, dionica Čvor Vrbovec 2 – Čvor Farkaševac</p>	<p>93 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar</p> <p><i>Rescue excavations of the AN 1 Grabrić site on the route of the A13 motorway, section Vrbovec 2 Junction – Farkaševac Junction</i></p>
98 Marko Dizdar Terenski pregled i probna istraživanja na izgradnji spojne ceste od Petrinje do mosta preko rijeke Kupe u Brestu	98 Marko Dizdar <i>Field survey and test excavations on the route of the connecting road between Petrinja and the bridge over the Kupa river in Brest</i>
<p>102 Juraj Belaj
Filomena Sirovica</p> <p>Arheološka istraživanja na lokalitetu Stari grad u Ivanju 2012. godine</p>	<p>102 Juraj Belaj
Filomena Sirovica</p> <p><i>Archaeological investigations at the Old Town site in Ivanec in 2012</i></p>
109 Tatjana Tkalčec Nastavak arheoloških istraživanja burga Vrbovca u Klenovcu Humskom 2012. godine	109 Tatjana Tkalčec <i>Continued archaeological investigations of the mediaeval fortified town Vrbovec in Klenovec Humski in 2012</i>
116 Asja Tonc Rezultati probnih iskopavanja na gradini Svete Trojice 2012. godine	116 Asja Tonc <i>Results of trial excavations at the Sv. Trojica hillfort in 2012</i>
<p>121 Bartul Šiljeg
Goranka Lipovac Vrkljan
Ivana Ožanić Roguljić
Ana Konestra</p> <p>Crikvenica – <i>Ad turre</i>, rezultati sustavnih arheoloških istraživanja rimske keramičarske radionice na lokalitetu Igralište 2012. godine</p>	<p>121 Bartul Šiljeg
Goranka Lipovac Vrkljan
Ivana Ožanić Roguljić
Ana Konestra</p> <p><i>Crikvenica – Ad turre, Results of Systematic Archaeological Excavations of the Roman Pottery Workshop at the Igralište Site in 2012</i></p>
<p>131 Bartul Šiljeg
Vladimir Kovačić
Ana Konestra</p> <p>Nastavak arheološko-konzervatorskih istraživanja lokaliteta Stancija Blek (Tar) u 2012. godini</p>	<p>131 Bartul Šiljeg
Vladimir Kovačić
Ana Konestra</p> <p><i>Continued archaeological investigations and conservation at the Stancija Blek site (Tar) in 2012</i></p>

Terenski pregledi

136 **Tatjana Tkalčec**

Rekognosciranje na području Bjelovarsko-bilogorske i Koprivničko-križevačke županije u 2012. godini

167 **Kristina Jelinčić Vučković**

Terenski pregled lokaliteta Novo Selo *Bunje* na otoku Braču

175 **Asja Tonc**

Terenski pregledi područja izgradnje novih cestovnih pravaca na teritoriju Zagrebačke i Istarske županije

Field Surveys

136 **Tatjana Tkalčec**

Field surveys in the Bjelovar-Bilogora and Koprivnica-Križevci counties in 2012

167 **Kristina Jelinčić Vučković**

Field survey of the Novo Selo Bunje site on the island of Brač

175 **Asja Tonc**

Field surveys of the construction area of new roads in the Zagreb and Counties of Zagreb and Istria

Eksperimentalna arheologija

185 **Andreja Kudelić**

Testiranje tehnologije izrade keramičkih posuda i rekonstrukcija hipotetske horizontalne keramičarske peći

190 **Andreja Kudelić
Filomena Sirovica
Dinko Tresić Pavičić**

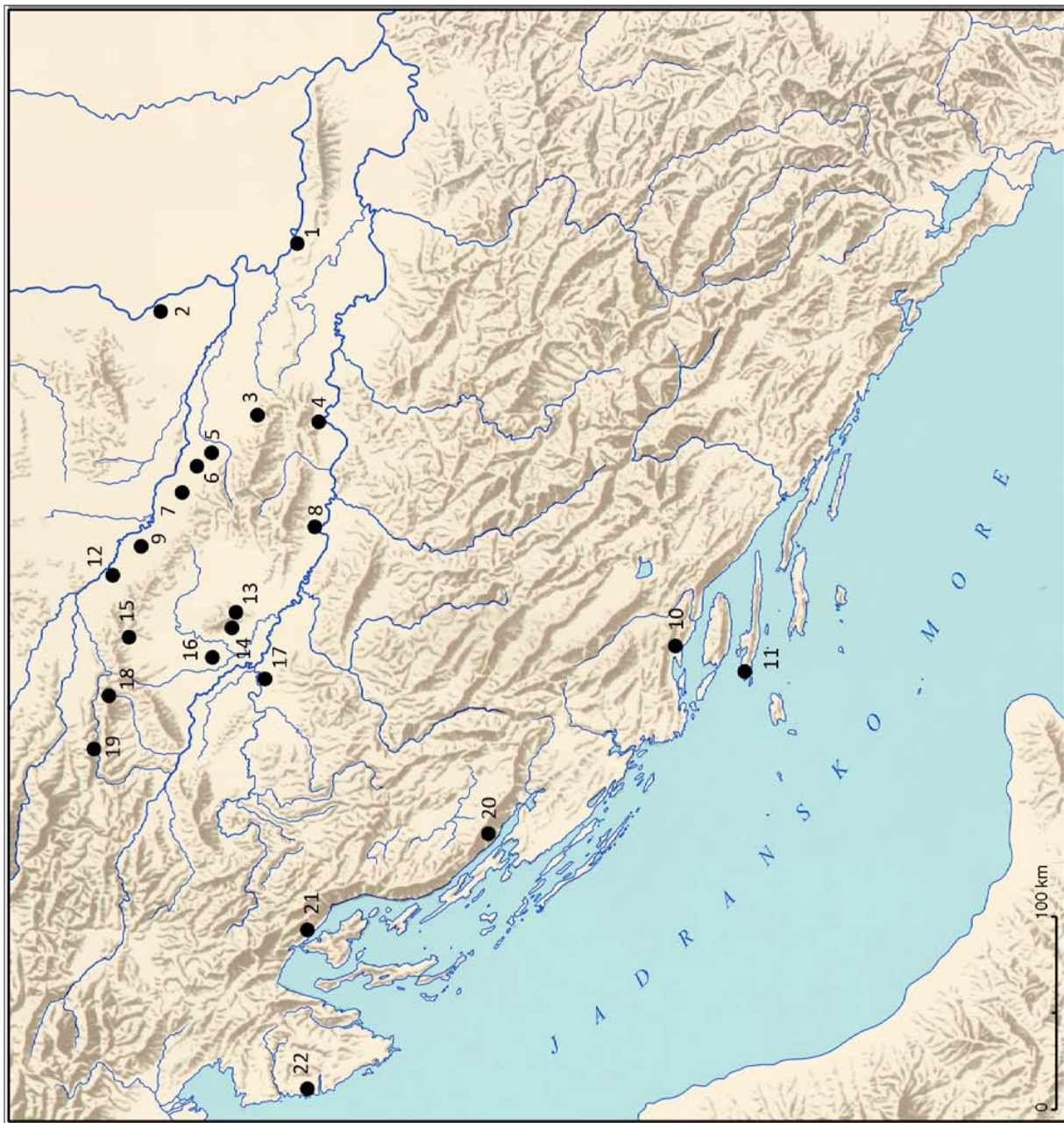
Dokumentiranje reljefnih značajki položaja Kurilovec–Belinščica tijekom 2011. i 2012. godine

185 **Andreja Kudelić**

Testing of ceramic vessel production technology and reconstruction of a hypothetical horizontal ceramic kiln

190 **Andreja Kudelić
Filomena Sirovica
Dinko Tresić Pavičić**

Documenting the relief features of the position Kurilovec–Belinščica in 2011 and 2012

1. Sotin
2. Batina - Sredno
3. Crkvari - crkva Sv. Lovre
4. Slavonski Brod- Galovo
5. Nova Bukovica- Sjenjak
6. Medinci - Čičoka/Jablanik
7. Zvonimirovo - Veliko polje
8. Dolina - Glavičice
9. Volarski breg i Sušine
10. Stobreč
11. Sv. Klement-Soline
12. Torčec - Crkvišće
13. AN 4 Poljana Križevačka
14. AN 3 Buzadovec-Vojvodice
15. Kalmik -Igrišće
16. AN 1 Grabrić
17. Petrinja-Žrnica
18. Ivanec- Stari grad
19. Klenovec Humski-Plemićki grad Vrbovec
20. Gradina Sv. Trojice
21. Crkvenica-Igralište
22. Stanција Blek-Tar

Nova Bukovica – Sjenjak 2012.

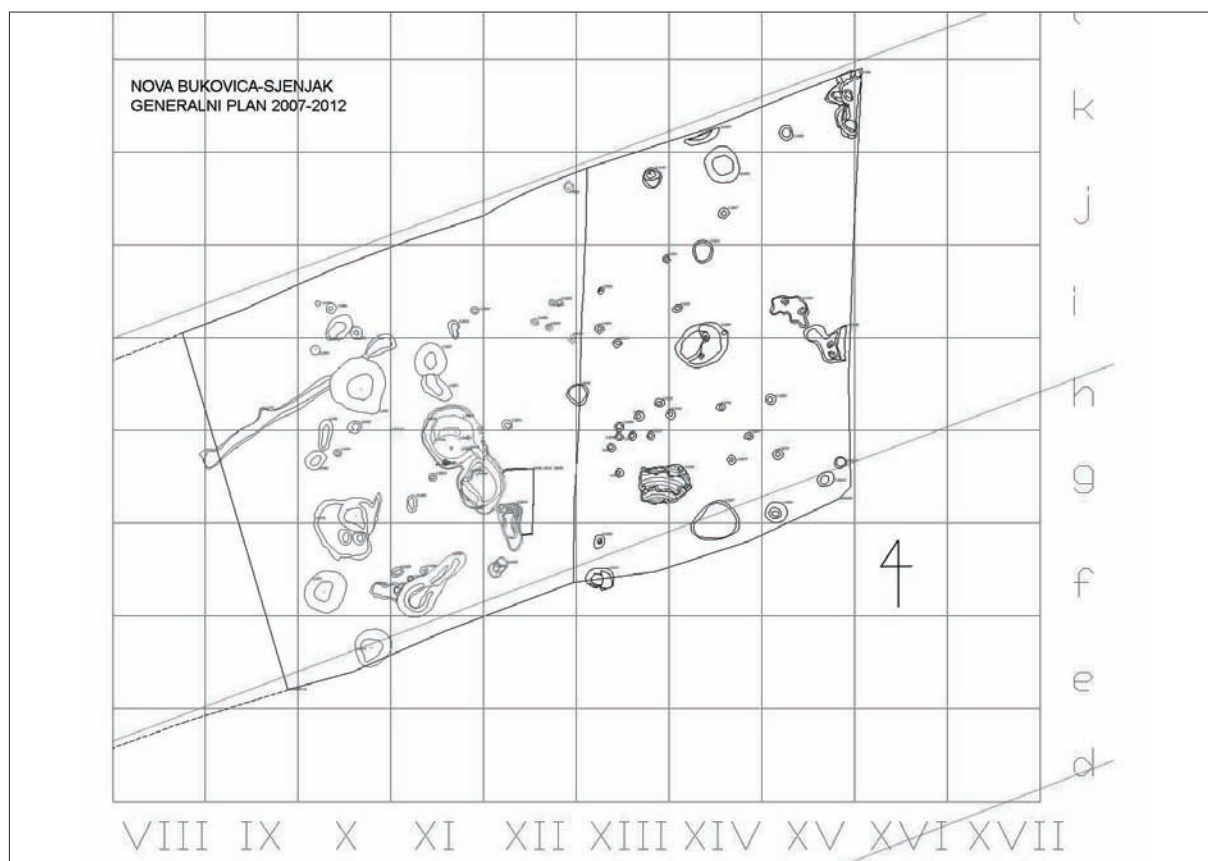
Nova Bukovica – Sjenjak 2012.

Saša Kovačević

Primljeno/Received: 15.3.2013.
Prihvaćeno/Accepted: 24.07.2013.

Tekst donosi kratki izvještaj o arheološkim istraživanjima na lokalitetu kasnoga brončanog i mlađega željeznog doba u Novoj Bukovici kod Slatine koja je ekipa Instituta za arheologiju provela 2012. godine. Predstavljaju se novootkriveni objekti, kao i najznačajniji pokretni nalazi koji predstavljaju vrijednu nadopunu saznanjima o životu tijekom prapovijesti u ovom dijelu Republike Hrvatske.

Ključne riječi: Podravina, naselje, kasno brončano doba, mlade željezno doba
Key words: Podravina, settlement, Late Bronze Age, Late Iron Age

Plan 1 Dio generalnog plana lokaliteta u Novoj Bukovici s istraženim objektima u razdoblju od 2007. do 2012. godine (AutoCAD obrada: M. Maderić).

Plan 1 Part of the general layout of the site in Nova Bukovica with the investigated features between 2007 and 2012 (AutoCAD processing by: M. Maderić).

Institut za arheologiju iz Zagreba u suradnji sa Zavičajnim muzejom u Slatini, te Općinom Nova Bukovica nastavio je tijekom srpnja 2012. godine sustavna arheološka istraživanja prapovijesnog lokaliteta Nova Bukovica – Sjenjak kod Slatine.

Radovi na ovom zaštićenom lokalitetu¹ provedeni su

¹ Rješenjem Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Osijeku (Klasa: UP-I^o-03-11/2-82.KM/OJ) od 15. siječnja 1982. godine, te Rješenjem o preventivnoj zaštiti od 25. travnja 2003. godine (Klasa: UP/1-034-03/03-01/144, Ur. broj: 532-10-4/1-03-01). Nakon revizije Ministarstva kulture, 1. ožujka 2007. godine lokalitet je upisan u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-3075.

temeljem Rješenja Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Požezi (Klasa: UP/I-612-08/12-08/0236, Ur. broj: 532-04-10/5-12-4) od 9. srpnja 2012. godine, kojim se Institutu za arheologiju dopušta nastavak sustavnih arheoloških istraživanja, te Ugovora br. 49-210-12, o korištenju sredstava Ministarstva kulture Republike Hrvatske (Klasa: 612-08/11-31/0050, Ur. br.: 532-12/2-12-02) od 5. lipnja 2012. godine. Financijsku i drugu pomoć ovim istraživanjima osigurali su još i Općina Nova Bukovica – odlukom Općinskog vijeća Općine Nova Bukovica od 27. prosinca 2011. godine (Klasa 612-01/11-01/04, Ur. br. 2189/09-01-11-1), In-

stitut za arheologiju iz Zagreba, te Zavičajni muzej u Slatini. U Zavičajnom muzeju u Slatini privremeno je i pohranjen arheološki materijal pronađen u istraživanjima.

Arheološka istraživanja vodio je dr. sc. Saša Kovačević, znanstveni suradnik Instituta za arheologiju iz Zagreba. U stručnoj ekipi bili su i studenti arheologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Zadru, a u istraživanjima su sudjelovali fizički radnici, mještani Nove Bukovice i okolice. Ovogodišnja arheološka istraživanja nastavljena su na istoj parceli od prošlih godina, na katastarskoj čestici br. 195/2 k. o. Gornja Bukovica, koja se sada nalazi u vlasništvu Zvonka Hoka (sin preminulog Adama Hoka).

Nakon što smo prošle godine zatrpali stare sonde, osim dijela terena koji je istraživao tijekom 2011. godine, istraživanja smo započeli odmah uz područje istraživano prošle sezone, na južnoj padini brežuljka na kojem se lokalitet smjestio. Cilj nam je bio nadovezati se na rub prošlogodišnjeg iskopa te ga sanirati kako bismo uspješno povezali objekte otkrivene prethodnih godina s ovogodišnjom situacijom, što je i ostvareno. Posebno se to odnosilo na proteklih sezona otkrivene veće ukopane objekte iz kasnoga brončanog doba i nadzemne objekte iz mlađega željeznog doba te njihov neposredni okoliš. Istodobno, s obzirom na to da su u prošloj sezoni definirani neki objekti koje nismo mogli istražiti jer su odlazili u neiskopani dio terena na istoku, željeli smo iste istražiti, skupiti uzorke za nove interdisciplinarnе analize, te usporediti novootkrivene nalaze sa otprije pronađenim brončanodobnim i latenskim nalazima. Kao što ćemo poslije vidjeti, unatoč skromnim financijskim sredstvima ove godine, kao i dugotrajnoj suši i tvrdjnoj zemlji, taj je cilj ostvaren.

Dakle, istraživanja tijekom 2012. godine koncentrirali smo na daljnje razotkrivanje elemenata kasnobrončanodobne i latenske naseobine na položaju Sjenjak i doseganje što više informacija o strukturi i rasteru obaju prapovijesnih naselja koja su u Novoj Bukovici činili nadzemni i ukopani objekti, a sve s obzirom na raspoloživa materijalna sredstva i prilike.

Istraživala se katastarska čestica 195/2 u cijeloj širini njive, od sjevernog do južnog ruba, i pri tome je otkriveno 36 novih objekata, odnosno 72 nove stratigrafske jedinice. Pri istraživanjima je prikupljeno 70 vrećica pokretnoga arheološkog materijala, većinom kasnobrončanodobne i kasnolatenske keramike, a otkrivena su i 23 posebna nalaza. Sve ovo, unatoč brojnim ograničavajućim čimbenicima, čini istraživanje Nove Bukovice u sezoni 2012. jednim od najuspješnijih još od početka sustavnih istraživanja 1997. godine.

Vertikalna stratigrafija nalazišta i na ovom je dijelu vrlo jednostavna i dobrim dijelom uvjetovana oštećenjima arheoloških slojeva i struktura zbog dugotrajne intenzivne zemljoradnje. Nakon plitkoga oraćeg sloja SJ. 01 pojavljuje se zdravica SJ. 02 s ukopanim objektima. O tipologiji samih ukopanih objekata bit će više riječi u nastavku izvješća. Nakon skidanja površinskog sloja, kompletno otvoreno područje bilo je ispolirano, te su tako pronađeni ukopani objekti definirani, fotografirani analogno i digitalno, te ispražnjeni. Veće objekte smo praznili pomoću kontrolnih profila, a iz svih značajnijih objekata (ponajprije otpadnih jama) uzimani su uzorci zapune, a sakupljeni su i uzorci ugljena za ¹⁴C analize, kao i životinjske kosti. Svi pronađeni nalazi precizno su označavani i ubilježeni u popisima nalaza, te po potrebi fotografirani i ucrtavani u mjerilu. Pri istraživanjima smo se koristili sistemom stratigrafskih jedinica i predefiniranim formularima koji se nadovezuju na taj sustav (Popis stratigrafskih jedinica, Stratigrafska jedinica, Popis nalaza, Popis crteža, Popis uzoraka itd.). Cijeli teren snimljen je totalnom stanicom, a po završetku istraživanja ukopi su i ručno nacrtani.

U tipologiji objekata otkrivenih u ovogodišnjim istraživanjima ističu se svi tipovi objekata uočeni u prijašnjim analizama – rupe od stupova, ostaci nadzemnih objekata, manje i veće otpadne jame – ali i neki sasvim novi. Kao novina koja se po prvi put javlja unutar našega kasnolatenskog naselja u Novoj Bukovici, ističe se manji ukopani objekt nepravilnoga ovalnog

tlocrta s rupama od stupova, te dublja, stepeničasto ukopana jama, očito većih dimenzija, koja je samo djelomično istražena. Među objektima kasnoga brončanog doba ističu se manje ili veće otpadne jame, gotovo pravilno kružnog tlocrta s obiljem nalaza koji ponovno progovaraju o trajnom životu ljudi tijekom kulture polja sa žarama na Sjenjaku.

Rupe od stupova

Rupe od stupova su u zadnjih nekoliko sezona bile među najbrojnijim arheološkim nepokretnim objektima u Novoj Bukovici. I ove godine pronašli smo i istražili više rupa od stupova, a posebno su bile brojne u području □ h-i/XIII-XV. Iako detaljna analiza pronađenog tek slijedi, možemo pretpostaviti kako je ovdje riječ o pravokutnom nadzemnom objektu kakve smo susretali tijekom naših prijašnjih istraživanja na Sjenjaku i koji su obično pripadali kasnolatenskom vremenu. Ovaj kao da ima nekoliko dodatnih manjih objekata koji su vezani uz glavni, no prepuštimo to analizi koja će uslijediti.

S obzirom na pokretne nalaze i na to da se na području koje bi zauzimao taj nadzemni sklop nalaze i drugi ukopani objekti iz kasnolatenskog vremena, može se pretpostaviti da je taj nadzemni objekt pripadao kasnijoj fazi kasnolatenskog naselja. Time bi bila potvrđena prijašnja zapažanja koja govore da su nadzemni latenski objekti, čije smo tlocrte rekonstruirali u crtežu, »sjedali« na neznatno ranije kasnolatenske ukopane objekte, što jasno govori u prilog više faza naselja mlađega željeznog doba na Sjenjaku, koje ne moraju nužno biti vremenski znatno odvojene.

Rupe od stupova obično su, kao i u većini slučajeva prethodnih godina, zapunjene svjetlom do tamnosivom zemljom, obično s manje nalaza. Ove godine u rupama od stupova prilično često nalazimo znatne količine lijepa, od sasvim sitnih mrvića koje se ni ne mogu sakupljati, do većeg grumenja s otiscima pruća koji je mogao služiti kao određena supstrukcija ili potpora drvenom nosaču. Isto tako, ove godine se često javljaju i dublje rupe od stupova, nešto većeg promjera, što ponovno ukazuje na postojanje većega nadzemnog objekta.

U rupama od stupova javlja se ponešto ulomaka prapovijesne keramike, obično grube i kulturno-kronološki neodredivе. S obzirom na popriličan broj kasnobrončanodobne keramike unutar većih kasnolatenskih jama, pretpostavlja se da je u trenutku podizanja i života latenske naseobine barem mjestimice bio prisutan kasnobrončanodobni kulturni sloj, koji je u narednim tisućljećima bio sasvim odnesen intenzivnom poljoprivredom i prirodnim procesima. Stoga, kao i zbog prijašnjih sezona stratigrafski potvrđene kasnolatenske pripadnosti nadzemnih objekata, najskloniji smo i ove rupe od stupova pripisati kasnolatenskom vremenu.

Otpadne jame

Tijekom sezone 2012. otkriveno je i istraženo više objekata iz kasnoga brončanog i mlađega željeznog doba koji se mogu odrediti kao otpadne jame (sl. 1, plan 1).

Jame iz kasnoga brončanog doba ističu se obiljem pokretnih nalaza, među kojim prevladavaju keramički ulomci zdjela i lonaca, ponekad ukrašeni apliciranim dekoracijama, kosim i horizontalnim kaneliranjem i fasetiranjem. Jedan od takvih objekata je i SJ 1125, 1126 u □ j+k/XIV. To je jama većeg promjera, tijekom vremena znatno snižena poljoprivredom i s vidljivim tragovima pluga na »površini« zapune. Osim ove veće jame, postoje i jame manjih dimenzija koje se prema preliminarnim analizama pokretnih nalaza svrstavaju u kasno brončano doba. Dobar primjer takvog objekta je SJ 1119, 1120 u □ i+j/XIV.

Sl. 1 Kasnolatenski objekt 1081, 1082 s okolnim objektima (snimio: S. Kovačević).

Fig. 1 Late La Tène feature 1081, 1082 with surrounding features (photo: S. Kovačević).

Zanimljivo je da su jame, identificirane kao kasnolatenske, ove sezone u pravilu bile znatno siromašnije sačuvanim pokretnim nalazima od kasnobrončanodobnih. Moguće je da je otpad koji je većinom u njih saniran, bio pretežno organskog sastava, pa danas nije ostao sačuvan. Među takvim objektima ističu se jame SJ 1085, 1086 u □ i+h/XV te SJ 1067, 1068 u □ f+g/XIV. Jama SJ 1085, 1086 nepravilnog je tlocrta, s plićim zapadnim i dubljim središnjim dijelom koji odlazi u istočni profil sonde, u neistraženi dio lokaliteta.

Među objektima najbogatijima nalazima ove sezone ističe djelomično istražena jama iz razdoblja kasnoga brončanog doba SJ 1129, 1130 u □ k/XIV, koja, čini se, svojim većim djelom odlazi pod susjednu njivu na sjeveru. Zanimljiva je činjenica da je ovaj objekt, s obzirom da se nalazi na razmeđu dviju njiva, ostao u većoj mjeri pošteđen pluga i bio je vidljiv znatno više od ostalih ovogodišnjih istraženih ukopanih objekata. Među nalazima iz SJ 1130 posebno se ističe raznovrsna ukrašena keramika KPŽ, kao i po prvi put pronađeno grumenje brončane šljake koja indicira metaloprerađivačku djelatnost unutar kasnobrončanodobnog naselja.

Važno je istaknuti da je, nakon prestanka izvorne funkcije objekta, većina ukopanih objekata u Novoj Bukovici iskorištena za saniranje naseobinskog otpada. Jasno je, postoje i objekti koji su osmišljeni i iskopani kao otpadne jame. U nekim je slučajevima teško razlučiti izvornu od sekundarne funkcije pronađenog objekta. No, to nije slučaj s kasnolatenskim ukopanim objektima SJ 1081, 1082 i SJ 1121, 1122 istraženima ove godine; naime, pretpostavljamo kako su obje zemunice nakon prestanka izvorne funkcije iskorištene kao otpadne jame, odnosno zatrpane su naseobinskim otpadom. No, o njima nešto više uskoro u nastavku izvještaja.

Kasnolatenski objekt SJ 1081, 1082

Među zanimljivije objekte istražene tijekom 2012. godine na Sjenjaku svakako pripada manji, danas i plići, objekt nepravilno ovalnog tlocrta koji je s unutrašnje strane ruba, na dnu, imao ukopane rupe od stupova. To je SJ 1081, 1082 u □ g/XIII+XIV.

Prilikom definiranja, objekt se jasno ocrtavao tamnosivom zapunom (sl. 1). Prema preliminarnoj analizi pokretnih nalaza iz objekta, riječ je o objektu latenske kulture, točnije, iz kasnolatenskog razdoblja kojem pripadaju svi dosad pronađeni objekti mlađega željeznog doba na Sjenjaku. Među nalazima su najbrojniji ulomci keramike, komadi lijepa, a posebno se ističu profilirane zdjele radene na kolu, ponekad i s tragovima antikne reparacije, rustikalna rukom radena latenska keramika, keramički pršljeni, kao i nešto sitnih metalnih nalaza.

S obzirom na veliki broj rupa od stupova neposredno uz SJ 1081, 1082, koji bismo mogli preliminarno obilježiti kao ukopani radni kasnolatenski objekt, vrlo je moguće da je ovaj objekt zapravo sastavni dio jednoga kasnolatenskog kućanstva, farme ili gospodarstva koje su činili i ukopani i nadzemni objekti različitih tlocrta i dimenzija.

Veliki ukopani objekt SJ 1121, 1122

Još se jedan tip objekta po prvi put javio u Novoj Bukovici. To je dublji, stepeničasto ukopani objekt, čini se, nepravilnog tlocrta – SJ 1121, 1122 u □ k/XV+XVI. Prema nalazima iz izrazito tamno zapune, nedvojbeno je riječ o kasnolatenskom objek-

Sl. 2 Total istraženog dijela lokaliteta u Novoj Bukovici u sezoni 2012. (snimio: S. Kovačević).

Fig. 2 Full shot of the investigated part of the site in Nova Bukovica during the 2012 season (photo: S. Kovačević).

tu. Posebno se ističu karakteristični nalazi rukom i na kolu rađene keramike, među kojima su brojni lonci i zdjele naglašenih profilacija i istaknutih rubova. Objekt je djelomično istražen, jer se nalazio u samom sjeveroistočnom uglu sonde, pa njegov neistraženi dio odlazi kako pod susjednu njivu na sjeveru, tako i pod istočni profil naše sonde. Nadamo se da ćemo naredne godine imati priliku istražiti većinu ovoga objekta.

Ako sada podvučemo crtu ispod ovogodišnjih istraživanja, možemo zaključiti da se nakon nekoliko sezona koje su bile obilježene većim objektima iz razdoblja kasnoga brončanog doba, ove sezone istraživao dio lokaliteta na kojem se javljaju podjednako objekti iz kasnoga brončanog ali i iz mlađega željeznog doba.

To znači da se na jugoistočnoj padini uzvišenja na Sjenjaku na kojem vršimo arheološka istraživanja, na pogodnoj terasi prije nego teren počinje osjetnije koso padati prema podvodnoj

ravnici u smjeru istoka, i dalje prilično gusto nalaze objekti obaju prapovijesnih naselja. Ovogodišnja istraživanja bila su iznimno plodonosna te su rezultirala kako novim tipovima objekata (poput radne zemunice), tako i nalazima iznimno bogatih i konstrukcijski zanimljivih većih nadzemnih objekata kojima još trebamo otkriti izgled (sl. 7). Sve nalaze smo oprali i sortirali neposredno nakon završetka istraživanja, te ćemo pristupiti njihovoj daljnjoj obradi, koliko nam to materijalne mogućnosti dozvoljavaju. Pri kraju istraživanja, uz pomoć mehanizacije, zatrpali smo sondu iz prethodne godine, ostao je otvoren tek segment ovogodišnje i one iz prošle sezone, pa i time možemo biti zadovoljni.

U situaciji smanjenih financijskih sredstava, s mnogo manjom ekipom i kraćim razdobljem istraživanja, ovo su iznimno dobri rezultati, a lokalitet u Novoj Bukovici iz sezone u sezonu se iznenađenjima te sasvim novim i izvrsnim nepokretnim i pokretnim arheološkim nalazima pokazuje apsolutno vrijednim nastavka istraživanja.

Literatura:

Kovačević, S. 2008, Nova Bukovica-Sjenjak 2007., *Annales Instituti Archaeologici*, IV, 36–40.

Kovačević, S. 2009, Nova Bukovica-Sjenjak 2008., *Annales Instituti Archaeologici*, V, 45–47.

Summary:

In 2012, with the financial and other support of the Ministry of Culture, the Nova Bukovica Municipality and the Heritage Museum in Slatina, the Institute of Archaeology continued with systematic archaeological investigations of the prehistoric site Nova Bukovica-Sjenjak. The work brings the first results of these investigations, with special emphasis on the typology of the finds. A special place among them is given to pits with a wealth of Late Bronze Age material and a dug-in feature with eaves, presumably a work pit from the Late Iron Age that appeared on the site for the first time.